



**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Titulus III. Quid est Lex?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

général, comprend tout ce qui sert à conserver la Religion & l'Etat, & le Droit des Particuliers, qui les regarde tous également, & qui sert à régler leurs Droits, & les différens qu'ils ont les uns avec les autres.

Sequitur 26. Utrumque Jus confundendi occasionem dare, qui Jus Privatorum, Juris Publici nomine donant, idè quod omnibus commune sit. Et maximi refert illa distinguere, hoc nomen reservando Juri, quod regit commoda Reipublicæ, quodque proximè & immediatè respicit utilitatem publicam, cui non confert Jus privatorum, nisi medio commodo Privatorum, quod immediatè spectat.

Sequitur 30. quod, cum Religio sit prima pars Juris Publici, quidquid illam lædit, Juri Publico adversatur; idèque, cum boni mores ad Religionem spectent, Pacta & Conventiones his contraria præcipuè continentur in Regulâ, *Pacta privatorum, juri publico derogari non potest.* In quo Principes sive Spirituales, sive Temporales, potioris conditionis non sunt, quàm alii homines; quia, quoad Religionem illiusque authorem, ad instar Privatorum sunt.

4º. Ex factâ supra enumeratione eorum, quæ sunt Materia Juris Publici, patet, omnes ferè Tractatus, quibus constabit *Secunda Pars* hujus Operis, ad Jus Publicum quodammodo pertinere, ut in illis prout opus erit, ostendatur; idem dicendum de posteriori Parte Partis Primæ: Proindèque specialem de illo tractatum necessarium non esse, sed præcedentes Observationes & Considerationes abundè sufficere, ad hoc, ut facilè discernatur à Jure Privatorum, cum quo nonnunquam confunditur; quod illarum præcipuus scopus fuit.

TITULUS III.

Quid est LEX?

I. LEX est Constitutio scripta: DIST. I. Cap. 3. *Lex.* Divinitus & humanitus sancitas, Divinas & Humanas Leges vestra devotio & dignitas observare curabit, si & in cœlesti regno, & in terreno feliciter cupitis prosperari. *Concil. MELD. An. 845. Can. 26. CONC. Tom. VII. p. 1829.*

II. CONSTITUTIO LEX est in scriptis redacta, sive Jus. DIST. I.

III. LEX erit omne jam quod ratione constiterit dumtaxat quod Religioni conveniat, quod Disciplinæ congruat, quod salutis proficiat. DIST. I. Cap. 5. *consuetudo §. ult. porrò, fin.*

III. Omnes Leges aut Divinæ sunt aut Humanæ DIST. I. Cap. 1. *omnes.*

V. Leges Ecclesiasticæ, Leges Vulgares & Publicæ, CAUS. XXXIII. *Quæst. 11. Cap. 3. historia.*

VI. Constitutio alia est Civilis, alia Ecclesiastica, DIST. III. *Prima Parte §. omnes species.*

VII. Ecclesiastica Constitutio Canonis nomine censetur, & dicitur Jus CANONICUM, & aliquando Jus DIVINUM. *ibid. & in 6º. de Privilegiis cap. cum de diversis. LIB. V. TIT. VII. Cap. 2.*

VIII. Constitutio Civilis, vel Edictum est, quod Rex, vel Imperator constituit, vel edicit. DIST. II. Cap. 4. *Constitutio.*

IX. Duæ sunt Leges, una Publica, altera Privata; CAUS. XIX. *Quæst. 2. Cap. 2. Duæ init.*

X. Publica LEX est, quæ à Sanctis Patribus scriptis est confirmata, ut est LEX Canonum, quæ quidem propter transgressiones est tradita *ibid.* LEX Privata est, quæ instinctu Sancti Spiritus in corde scribitur. *ibid. §. Lex. init.*

XI. Dignior est LEX Privata, quàm Publica, *ibid. med.*

TITULUS IV.

QUALIS LEX ESSE debeat.

ERIT LEX honesta, justa, possibilis, secundum natu-

ram, secundum Patriæ consuetudinem, Loco Tempore conveniens, necessaria, utilis. DIST. IV. Cap. 2. *erit.*

LEX non debet esse obscura, vel captiosa, sed certa & manifesta de Verborum significatione. *Cap. Abbate §. penultimo, contrà quod fin. DECRETAL. LIB. V. TIT. XL. Cap. 25.*

Erit manifesta, ne aliquid per obscuritatem in captionem contineat. *ibid.*

Nullo privato commodo, sed præd communi civium utilitate sit conscripta. *ibid. fin.*

Qui Legem fert ad commune commodum & aliorum profectum intendit in 6º. de Privilegiis, *Cap. cum de diversis init. LIB. V. TIT. VII. Cap. 2.*

Factæ sunt Leges, ut earum metu Humana coerceretur audacia; tutaque sit inter improbos innocentia, DIST. IV. Cap. 1. *facta init.*

Ubi consilium datur, offerentis arbitrium est; ubi præceptum, necessitas est servientis, CAUS. XIV. *Quæst. 1. Cap. 3.*

Constitutio nihil debet obscurum vel ambiguum continere, de Const. Cap. quoniam LIB. I. DECRETAL. TIT. II. Cap. 13.

Ait Romana autoritas, quæcumque Leges sine die & Consule fuerunt prolata, non valeant. *Inter fragmenta Conciliorum Tom. II. CONCIL. p. 1233. Capite, debent fin.*

Idè LEX ponitur, ut appetitus noxius sub juris regula limiteretur, per quam genus humanum, ut honestè vivat, alterum non lædat, jus suum unicuique tribuat, informatur. GREGOR. IX. in Premio DECRETAL. §. 1.

Effrenata cupiditas, sui prodiga, pacis æmula, mater litium, jurgiorum, quotidie nova litigia generat, ut, nisi justitia conatus ejus sua virtute reprimeret, & quæstiones ipsius implicitas explicaret, jus humani fœderis litigatorum abusus extingueret; in *Pram. DECRETAL. post initium.* Pravorum severitas extirpatur, dum canonica instituta ad agnitionem eorum observanda modis omnibus deducuntur, ita scilicet, ut, quæ sunt aut in præteritis gestis, aut in præsentibus constitutis, nullis his contradicere audeat, nullus reverberare præsumat, nullus non implere contendat. *Concil. TOLET. 16. An. 693. Cap. 7. Tom. VI. CONC. p. 1342.*

LEX, seu Constitutio, & Mandatum nullos adstringunt, nisi post quàm ad notitiam pervenerint eorumdem, aut nisi post tempus intra quod ignorare minimè debuissent in 6º. de concessione Præbendæ, &c. *Cap. quia cunctis §. 2. nec obstaret LIB. III. TIT. VII. Cap. 1.*

Leges instituuntur, cum promulgantur; firmanur cum moribus utentium approbantur. DIST. I. Cap. 1. *§. leges.*

Quæ Legibus constituta sunt nec communi usu approbata, se non observantes transgressionis reos non arguunt. *ibid. §. hæc.*

Non est necessarium cum Constitutio solemniter editur aut publicè promulgatur, ipsius notitiam singulorum auribus, per speciale mandatum, vel litteras inculcare. *De Postulatione Cap. ad hæc LIB. I. DECRETAL. TIT. V. Cap. 1. §. quod non sufficit.*

Id solùm sufficit, ut ad Constitutionis observantiam teneatur, qui noverit eam solemniter editam, aut publicè promulgatam. *ibid. de Postulatione. Cap. ad hæc. LIB. I. DECRETAL. TIT. V. Cap. 1. §. quod nec sufficit.*

Quod pro remedio ac necessitate temporis statutum est, constat primitus non fuisse. CAUS. I. *Quæst. 7. Cap. 7. quod pro, init.*

Constitutiones, quas diuturnitas temporis observavit, & usus consuetudinis hæctenus approbatæ retinuit, temeritate qualibet ne infirmentur. *de Consuet. Cap. ex litteris in integro LIB. I. DECRETAL. TIT. IV. Cap. 2. scriptum est patere Legem quam ipse tuleris & alibi.*

Quod